De man die flair bracht in grijze, elitaire schouwburg

AMSTERDAM

Melle Daamen, directeur van de Stadsschouwburg Amsterdam, vertrekt naar het Theater Rotterdam. 'Het kan ook mislukken. Dat is spannend.'

MARCEL WIEGMAN

Hij heeft getwijfeld toen hij werd gevraagd als algemeen directeur Theater Rotterdam, zegt Melle Daamen. Maar wat moest hij? De directeur van de Amsterdamse Stadsschouwburg is nu 57. Hij doet het al zo lang en over vijf jaar komt zo'n kans niet nog een keer langs. En dus gaat hij, na bijna vijftien succesvolle jaren in de hoofdstad.

"Het is ook niet zo dat ik simpelweg de schouwburg van Amsterdam voor de schouwburg van Rotterdam verruil," zegt hij. "Het is een veel bredere functie. Ik ga produceren, theater maken en aan talentontwikkeling doen. Ik zou bijna willen zeggen: het is een uitdaging. Het kan ook mislukken. Dat is spannend."

In september begint Daamen als directeur van het nieuwe Rotterdamse stadstheater, dat in januari van start gaat als een fusie van het Ro Theater, de Rotterdamse Schouwburg en het Productiehuis Rotterdam met het acteurscollectief Wunderbaum. Daamens ervaring moet, zeggen zijn nieuwe werkgevers, 'de grootstedelijke werking en de internationale uitstraling' van het theater versterken.

Vernieuwer

"Hij is een man die zijn nek durft uit te steken," zegt regisseur Johan Simons, die Daamen eerder al vroeg naar Rotterdam te komen en in het nieuwe theater een grote rol gaat spelen. "Een vernieuwer. Hij past hier. Hij heeft een brede blik met een grote liefde voor theater, maar ook voor beeldende kunst en architectuur."

In Amsterdam wist Daamen de Stadsschouwburg met de nodige flair van zijn stoffige imago te ontdoen. Het was, zegt hij, 'een nogal introvert instituut, dat teerde op zijn status uit het verleden'. Een gebouw met keurige toneelstukken, maar dan alleen voor wie de weg wist te vinden. Grijs en elitair. Daamen brak de zaak open, ook letterlijk: met een tweede zaal en zijn persoonlijke trots: café/brasserie Stanislavski.

Ook volgde een nieuwe programmering, met naast toneel 'Expanding Theatre', gericht op debat en gesprek. Een ontbijtje op de ochtend na de Amerikaanse verkiezingen, een borrel op de vrijdagmiddag met internationale gasten die via Skype werden geïnterviewd. "Mijn mooiste ervaring was toch wel het gesprek dat ik had met Edward Snowden," zegt hij. "Dat is voor mij toch wel een soort held. Ik moest vooraf een praatje houden. Alleen het idee al dat die man mij heeft moeten aanhoren."

Lauweren

Wat laat hij achter? Een goed draaiend theater, zegt Daamen. "Maar het stomste zou zijn om nu op je lauweren te rusten. De bevolking verandert. Als je een etnisch divers en jong publiek wilt trekken, moet je je afvragen of de huidige codes nog gelden. Om een voorbeeld te noemen: is het nog reëel om twitteren te verbieden tijdens de voorstelling? In het Concertgebouw kreeg je vroeger ook gewoon bier tijdens het concert, totdat de muzikanten daar een einde aan maakten. De gevolgen kunnen we zien: er wil geen hond meer heen."

Daamen gaat in Rotterdam wonen. "Ik ken die stad al lang. Ik hou van het water en de grote boten die voorbij varen. Natuurlijk zal ik Amsterdam en de Stadsschouwburg enorm gaan missen, maar als je de stap neemt, moet je hem helemaal nemen. Zonder enige twijfel."

Voorkeur voor bseturen

Melle Daamen, de man die nog altijd weigert om ander schoeisel dan gympen onder zijn pakken te dragen, werd op 11 januari 1959 geboren in Heumen als jongste in een gezin met vier kinderen. Hij groeide op in Gelderland en de Achterhoek. Zijn vader was directeur van de DRU-fabriek voor kachels en metalen huishoudartikelen, zijn moeder kwam uit een advocatenfamilie.

Een voorkeur voor besturen heeft hij altijd gehad: op zijn negentiende was hij al secretaris van het VPRO-bestuur, op zijn 21ste het jongste bestuurslid ooit van de NOS. Na een studie politicologie aan de Universiteit van Amsterdam werd hij adviseur bij Leyer & Weerstra Management Consultants en directeur van het Amsterdams Uitburo.

Naam maakte Daamen vooral als eerste directeur van de Mondriaan Stichting, in 1994 in het leven geroepen door het ministerie van WVC om met 15 miljoen euro per jaar de beeldende kunsten te stimuleren. Hij voerde met harde hand de transparantie in: ook musea die géén geld kregen werden genoemd. Vanaf 2001 was Daamen directeur van de Stadsschouwburg, die hij binnen vijf jaar los wist te maken van de gemeente. Tot zijn uitgebreide verzameling nevenfuncties behoren onder meer het lidmaatschap van de Raad voor Cultuur, de Vrienden van het Stedelijk Museum en het Internationaal Filmfestival Rotterdam.